

Степанюк О. Л.

Дніпровська Центральна міська бібліотека

УДК 372.881.111

ПРОЕКТ «POLSKA DLA BIBLIOTEKARZY»: НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Стаття присвячена співробітництву бібліотек різних форм підпорядкування. Автор розглядає міжсекторальні зв'язки між публічною бібліотекою (Дніпровська Центральна міська бібліотека) та науковими бібліотеками ВНЗ м. Дніпро, а саме: участь 16 працівників бібліотек у проекті «Polska dla bibliotekarzy». Метою проекту є навчити учасників ефективно користуватися польською мовою як на побутовому рівні, так і для професійного спілкування, що має розширити можливості для професійного зростання та налагодження міжнародних ділових та культурних зв'язків.

Ключові слова: бібліотеки, інтеграція, комунікація, лінгвістична компетенція, професійний розвиток, польська мова, проект.

Сучасна система вищої освіти в Україні є одним із найголовніших чинників формування нової інтелектуальної еліти держави, зростання якості людського капіталу, що стане генератором нових ідей, запорукою динамічного розвитку економіки та суспільства в цілому.

Вищі навчальні заклади України стрімко розширюють партнерські зв'язки з профільними начальними закладами в країнах близького і далекого зарубіжжя.

І бібліотеки вищих навчальних закладів, що стають рушіями новітніх технологій для підтримки науковців і студентів, відіграють важливу роль у формуванні наукового рейтингу власних ВНЗ, шукають нові шляхи для забезпечення вільного доступу до світових наукових надбань. Сьогоднішні вимоги Міністерства освіти і науки України до якості навчання та проведення наукових досліджень гармонізовані з європейськими стандартами. Студентська мобільність, необхідність інтеграції результатів досліджень вчених ВНЗ до міжнародного наукового простору потребують від працівників бібліотек ВНЗ покращення професійних компетентностей, в тому числі й лінгвістичних, оскільки використання іноземних баз даних, участь і організація наукових конференцій теж стають виявом значущості бібліотек вищих навчальних закладів. Якщо ще кілька років тому від

бібліотекаря вимагалась тільки інформаційно-консультативна допомога, то зараз іде попит на аналітично-експертні послуги. Основною запорукою якісного експертного аналізу є лінгвістична компетенція. Машинний переклад, на жаль, спотворює зміст контенту, заважає адекватному сприйняттю і негативно впливає на оцінку ресурсу. Таким чином, незнання іноземних мов є перешкодою на шляху професійного зростання бібліотекарів, виконання ними заявлених послуг унеможливорює якісну підтримку наукового потенціалу колективу ВНЗ, і як наслідок: вищий навчальний заклад стає неконкурентоспроможним.

Якщо англійську мову начебто вчили в школі і у фаховому ВНЗ, хоча її рівень не може вважатись достатнім для більшості бібліотечних працівників країни, то, зважаючи на стрімке поширення наукових зв'язків із ВНЗ Республіки Польща, виникає проблема комунікації польською мовою. Чому саме Польща і польська? Польща – країна Європейського Союзу з давніми традиціями у вищій освіті, новаторським підходом до сучасних методів освіти та підготовки затребуваних спеціалістів на європейському ринку праці, близька до України територіально і ментально. Польські бібліотеки пройшли складний шлях реформування, подолали бар'єр «нечитання» і стали осередками суспільного життя, а бібліотеки вищих навчальних закладів можна сміливо назвати «серцем» закладу.

Проект «Polska dla bibliotekarzy» став можливим на перетині декількох важливих векторів:

- реалізація напрямку розвитку ефективних комунікацій, визначеного в стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні, що передбачає налагодження ефективної міжсекторальної комунікації та розвиток міжнародних професійних зв'язків;
- потяг бібліотекарів ВНЗ Дніпра до самовдосконалення і професійного розвитку, бо слід визнати, що цінності самовираження мають досить прагматичне значення, оскільки великою мірою впливають на успішність процесів модернізації у суспільстві;
- реалізація проекту «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках», що здійснюється у відділі документів іноземними мовами Дніпровської Центральної міської бібліотеки, який передбачає, у тому числі й організацію мовних курсів.

Мета проекту «Polska dla bibliotekarzy»: навчити учасників проекту говорити й писати польською мовою в різних сферах професійної діяльності та побуту на рівні A1, мати уявлення про доцільність використання засобів мовного етикету в ситуаціях реального спілкування і ситуаціях професійного спілкування, дати початкові

лінгвокраїнознавчі фонові знання для полегшення спілкування як в реальному житті, так і в сферах професійної діяльності, подолати внутрішній мовний бар'єр задля здійснення ефективної комунікації, знайомити зі взірцями польської літератури, музики, мистецтва, сприяти зростанню самоповаги учасників проекту, особистістному розвитку.

За умови успішної реалізації проекту, учасники проекту дізнаються: про особливості вимови польських голосних та приголосних звуків, про основні правила польського правопису та отримують початкові знання з граматики, зможуть вільно говорити і писати польською мовою на рівні початківців, читати тексти різних жанрів польською мовою з дотриманням основних орфоепічних норм польської літературної мови, розуміти письмові й усні висловлювання польською мовою в типових життєвих ситуаціях, підтримувати діалог в більшості сфер комунікації, дотримуючись правил мовного етикету сучасної польської мови, отримують фонові знання про традиції та звичаї мешканців Польщі.

Для реалізації проекту був проведений лінгво-методичний аналіз сучасних посібників із вивчення польської мови на початковому рівні, виданих в Польщі та в Україні. Як оптимальний був обраний навчально-методичний комплекс «Polska. Krok po kroku» (Краків, Glossa, 2012), як такий, що відповідає наступним критеріям:

- Цілі проекту в більшості співпадають із цілями, заявленими авторами підручника, що забезпечує внутрішню мотивацію учасників проекту як суб'єктів навчальної діяльності.
- Вправи цього підручника є адекватними для навчання саме діалогічному і монологічному мовленню, їх також можна використовувати для формування навичок читання, але вони є комунікативними.
- Автори підручника розробили комплекси вправ закономірно, з врахуванням принципу функціональності та ситуативності, стадії оволодіння кожною мовленнєвою одиницею, що базуються на психофізіологічних закономірностях оволодіння мовленнєвою діяльністю.
- Рівень повторюваності матеріалу є достатнім для ефективної повторюваності та запам'ятовування мовленевих зразків.
- Навчальний матеріал цього підручника може бути використаним для індивідуалізації процесу навчання.

- Навчальний матеріал підібрано з врахування культурологічних особливостей країни, дає підґрунтя для розширення лінгвокраїнознавчих компетентностей.

- Всі елементи навчально-методичного комплексу добре пов'язані між собою, аудіододаток є широко використаним як під час проведення уроку, так і під час виконання домашнього завдання.

- Позиція учня, від етапу сприйняття мовленевого матеріалу і до етапу його відтворення, – це позиція суб'єкта, який виявляє внутрішню активність у вирішенні мовленнєво-мисленнєвих задач, дає можливості для створення мовленевих ситуацій із вираженням власного відношення до навчального матеріалу.

Учасниками проекту є 16 бібліотекарів вищих навчальних закладів Дніпра, а саме: науково-технічної бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, наукової бібліотеки Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, бібліотеки Національної металургійної академії України та науково-технічної бібліотеки Національного гірничого університету. Це фахівці університетських бібліотек, що займаються розвитком інноваційних напрямів роботи.

Заняття за проектом проводяться на базі Центру слов'янської писемності і культури Дніпровської Центральної міської бібліотеки, де створені зовнішні умови для ефективного навчання і задіяні технічні засоби для відтворення аудіододатків до навчально-методичного комплексу. Заняття тривають щотижня впродовж 2 годин.

Очікування від проекту «Polska dla bibliotekarzy»: організатори проекту сподіваються, що учасники проекту, завершивши вступний початковий курс польської мови з викладачем, продовжать вивчення польської мови за обраним для проекту навчально-методичним комплексом на рівні A2 та вище самостійно або в малих групах за місцем роботи. Очікується, що учасники проекту зможуть говорити й писати польською мовою в своїй повсякденній професійній діяльності та побуті на рівні A1, доцільно використовуватимуть засоби мовного етикету в ситуаціях реального та професійного спілкування, поглиблюватимуть лінгвокраїнознавчі фонові знання для полегшення спілкування як в реальному житті, так і в сферах професійної діяльності, будуть здійснювати ефективну комунікацію без внутрішнього мовного бар'єру задля підвищення

рейтингового рівня своїх учбових закладів, продовжуватимуть знайомство з найкращими взірцями сучасної та класичної польської літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Контрастивна грамати́ка української та польської мов : навч. посібник для вищ. навч. закладів / В. І. Кононенко, І. В. Кононенко. – Київ : Слово, 2010. – 391 с.
2. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / Укр. бібл. асоц. ; автори-упорядники: О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузева, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – Київ: УБА, 2015. – 57 с.
3. A1 – Elementarny poziom zaawansowania w języku polskim jako obcym. – Kraków : UNIVERSITAS, 2004. – 66 s.
4. Bartnicka, B. Uczymy sie polskiego: Podrecznik jezyka polskiego dla cudzoziemcow: Komentarz jezykowy i cwiczenia : учебник польского языка для иностранцев / B. Bartnicka, G. Dabkowski, W. Jekiel. – II wyd. – Kielce : TAKT, 1998. – 309 s.
5. Gałyga, Danuta. Ach, ten język polski. Ćwiczenia komunikacyjne dla początkujących (wersja polska) (A1, A2) / Danuta Gałyga. – Kraków : UNIVERSITAS, 2004. – 194 s.
6. Gałyga, Danuta. Jak to łatwo powiedzieć. Ćwiczenia komunikacyjne dla początkujących A1, A2 / Danuta Gałyga. – Kraków : UNIVERSITAS, 2011. – 238 s.
7. Gębał P. E. Dydaktyka kultury polskiej w kształceniu językowym cudzoziemców. Podejście porównawcze. – Kraków : UNIVERSITAS, 2010. – 232 s.
8. Hurra!!! po polsku 1: Podrecznik studenta: Poziom B1 / A. Burkat [et al.]. – Kraków : Prolog, 2010. – 168 s. + 1 эл. опт. диск (CD-ROM).
9. Kowalikowa, Jadwiga. Wspolczesna polszczyzna: Podrecznik jezyka polskiego dla szkol srednich / J. Kowalikowa, G. Zydek-Bednarczuk. – V. wyd. – Kraków : OD NOWA, 2000. – 416 s.
10. Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Stan obecny - programy nauczania - pomoce dydaktyczne / red. Miodunka W.T. – Kraków : UNIVERSITAS, 2000. – 172 s.
11. Lipinska, Ewa. Nie ma rozy bez kolcow: Cwiczenia ortograficzne dla cudzoziemcow / E. Lipinska. – Kraków : UNIVERSITAS, 1999. – 117 s.
12. Madelska, Liliana. Praktyczna gramatyka języka polskiego / Liliana Madelska. – Kraków : UNIVERSITAS, 2012. – 456 s.

13. Medak, S. Liczebnik też się liczy!: Gramatyka liczebnika z ćwiczeniami: Poziom średni : грамматика имени числительного с упражнениями / S. Medak. – Kraków : UNIVERSITAS, 2004. – 251 s.
14. Metera, Helena. Strzeż polskiej mowy : книга для чтения / H. Metera. – Lublin : Fundacja pomocy szkołom polskim na Wschodzie, 1995. – 287 s.
15. Miodunka, W. Cześć, jak się masz?: A1 / W. Miodunka. – Kraków : UNIVERSITAS, 2006. – 244+16 s. + 1 эл. опт. диск (CD-ROM).
16. Seretny, Anna. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego / Anna Seretny, Ewa Lipińska. – Kraków: UNIVERSITAS, 2005. – 332 s.
17. Stempek, Iwona. Polski, krok po kroku / Iwona Stempek, Anna Stelmach. – Kraków : Glossa, 2012.
18. Stempek, Iwona. Polski, krok po kroku 1 Zeszyt ćwiczeń / Iwona Stempek, Anna Stelmach. – Kraków : Glossa, 2012.
19. Tablice gramatyczne / red. Iwona Stempek, Anna Stelmach. – Kraków : Glossa, 2013. – 34 p.
20. Szelc-Mays, M. Słowa i słówka: poziom podstawowy A1, A2 / M. Szelc-Mays. – Kraków : UNIVERSITAS, 2006. – 99+136 s.

Степанюк Е. Л.

Днепровская Центральная городская библиотека

ПРОЕКТ "POLSKA DLA BIBLIOTEKARZY": НА ПУТИ К ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Статья посвящена сотрудничеству библиотек различных форм подчинения. Автор рассматривает межсекторальные связи между публичной библиотекой (Днепровская Центральная городская библиотека) и научными библиотеками вузов г. Днепр, а именно: участие 16 библиотекарей в проекте «Polska dla bibliotekarzy». Цель проекта – научить участников эффективно использовать польский язык, как на бытовом уровне, так и для профессионального общения, что должно расширить возможности профессионального роста и способствовать установлению международных деловых и культурных связей.

Ключевые слова: библиотеки, интеграция, коммуникация, лингвистическая компетенция, профессиональное развитие, польский язык, проект.

Stepaniuk O. L.

Dnipro Central Municipal Library

THE PROJECT "POLSKA DLA BIBLIOTEKARZY": ON THE ROAD TO EUROPEAN INTEGRATION

The article is dedicated to collaboration of libraries of different forms of subordination. The author examines intersectoral links between the public library (the Dnipro Central City Library) and scientific libraries of some institutions of higher education, namely the participation of 16 librarians in the project "Polska dla bibliotekarzy". The project aims to teach participants to use Polish effectively for everyday and professional communication, which should expand opportunities for professional growth and establishment of international business and cultural ties.

Keywords: libraries, integration, communication, linguistic competence, professional development, the Polish language, project.